

REIJO MÄKI

VARES

SATEENVARJOMIES

**HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ**

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

© Reijo Mäki ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Tekstin- ja tiedonlounhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53289-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Takaisin sateeseen astelen
Silmänurkkiani kastelen
Sinua muistelen
Sinut päästäni pois puistelen
"Suolaista sadetta"
Martti Syrjä

PROLOGI

Huhtikuu, Turun Itäharju

Jos jostain syystä sattuu poikkeamaan Turun kolerahautausmaalle – ja kääntää katseensa eteläiseen ilmansuuntaan – niin silmien edessä avautuu Itäharjun teollisuusalue. Harmaantuneita varastomakasiineja, verstasta ja nyrkkipajaa, joka lähtöön. Purkutontteja ja rakennusjätettä. Betoniperustuksista puskee horsmaa, pajua ja kituliasta katajikko.

Kaiken tämän maatuvan ja rapistuvan harmauden keskelä kohosi, maamerkinä, yksi erilainen rakennus. Uudehko konttoripyntinki edusti modernia lasi-, teräs- ja betoniarkkitehtuuria. Ja komeuden kruunasi pikkubussin kokoinen neonvalomainos. Tuo kuutio teki loputonta, hitaasti pyörivää liikettään rakennuksen katonharjalla.

Ylimmässä kerroksessa sijaitsi toimitusjohtajan mittava kulmahuone. Työpöytä oli raskasta antiikkia. Sohvaryhmä oli tehty Pohjois-Italiassa – ja se oli kalleinta vuohennahkaa. Löytyi myös biljardipöytä ja näyttävä baarikaappi. Kaapin vierellä ojenteli parimetrinen traakkipuu. Ja oli täällä jopa johtajan oma harrastenurkkauskin.

Ilta alkoi olla jo melko pitkällä, talo oli autio. Ulkosalla oli hämäryys hiipimässä kaduille sekä kujanteille. Konttoristit, reskontrat, asiakasvastuuhenkilöt, suunnittelijat sekä apulaisosastopäälliköt olivat jättäneet päätteensä jo tunteja sitten. Kulmahuoneen ovi oli raollaan. Talousosaston aikoja sitten tyhjentyneeseen käytävään kantautui ärinää ja puhinaa, siis

oikein kirosanoillakin ryyditettynä, ja tiukkoina sarjoina toistuvia lujia mäjähdyksiä. Näistä äänistä ei voinut erehtyä. Firman ykkösmiehen huoneessa oli menossa armoton ja ilmeisen hiki-nen pickseminen.

Yötä kohti mentiin. Puhvelinnahkainen nyrkkeilysäkki oli roik-kunut jo jonkin aikaa ikiomassa rauhassaan toimitusjohtajan huoneen takanurkassa. Mies itse istui kattokerroksen sauna-osaston haapapuisilla lauteilla. Löyly oli kipakkaa, kuten hänellä aina. Nappo heilahteli, vähän väliä, tiukkaan tahtiin, kiuas puski parastaan. Mies puhki. Vanterra keho punoitti. Saunan ikku-noista näkyi Pääskyvuoren linkkitorni. Punavalo vilkutti siellä silmäänsä. Mies pyyhki hikeä otsalta ja mietiskeli omiaan. Aina ei ole elämä myötäsukaista, joskus maailma potkii persuuksille, parhaimmatkin laskelmat pettävät, jopa luottomiehet. Mutta sauna! Siinä oli aito ja uskollinen ystävä. Saunasta sai aina takuuvarmasti aidointa ja parhaita terapiaa. Aitoa ymmärrystä. Sauna jaksoi kannustaa. Täältä, tutuilta lauteilta, pystyi ammentamaan uutta uskoa. Luottamusta. Että kyllä kaikki järjestyty. Kun se vaan pannaan *järjestymään*.

Bar Osuusteurastamo oli kuutionmallinen ja tasakattoinen betonielementtipytinki. Viime vuosituhanella rakennus oli palvellut Lounais-Suomen Osuusteurastamon makkaravarastona. Tihuutti vilpoista huhtikuista sadetta. Vanterra kravattimies lähestyi huvi-huoneistoa jalkapatikassa. Mies oli nauttinut saunomisen päälle pari laadukkaampaa viskipaukkua, ja niinpä hänen Mersunsa oli visusti vakioruudussaan firman suljetulla sisäpihalla.

Kravattimies sulki italialaisen mainossateenvarjonsa, ravisteli sitä ja jatkoi pihan poikki. Baarin ulko-oven viereen oli kiinnitetty nostalginen pläkipeltinen mainoskyltti, jostain kaukaa jo vuosikymmenten takaa, kuvassa oli pino lihaisen näköisiä makkaranviipaleita sekä lause: *Balkanin juhla tekee arjestasikin ihan hiukan juhlavampaa.*

Pukumies jätti viime kuussa Harrodsilta ostamansa välikausitakin narikkaan. Hän vaihtoi jokusen tuttavallisen sanan portsarin kanssa ja käveli sen jälkeen suoraan baaritiskille. Gösta ilmaantui saman tien takavasemmalta palvelemaan häntä, teki sen joutuisalla askeleella, tutussa vitivalkoisessa ja huolella tarkätyssä paidassaan.

Silkkikravattimies kommentoi huokaillen huhtikuun vähemmän mukavaa säätä ja tilasi Jack Danielsin.

Hänen vierelleen heilahti tanakka, punakkaposkinen kaveri, hyvissä nousuisaan.

”Kappas, iltaa-iltaa! Ja ite iso päällikkökin täällä! Onkos aikomusta yhteen tiättyyn pyöreään pöytään?”

Kravattimies hymähti lyhyesti – ja totesi:

”En tiedä, saas nähdä, kahden vaiheilla, vähän sellainen tunne että onko nyt ollenkaan minun onnen ilta!”

Jälkeenpäin kyselijä muistaisi tämän lausahduksen. Hän tulisi mainitsemaan siitä aika monelle ihmiselle:

”Juu, hyvin mä sen muistan, se epäili että onko onni kohilaaan? Ihan kuin se olis ittelleen ennustanut!”

Kravattimies jäi istumaan jakkaralle. Baaritiskin kulmalle. Mies maisteli hitaasti lasistaan. Miehen katse kiersi kapakassa arvioiden tunnelmia. Arki-ilta oli menossa, mutta aika hyvin täällä vaan oli tätä väkeä. Vähän väliä hänen kämmenensä

nousi moikkaukseen ohikulkijoille. Joidenkin kanssa tuli sana taikka pari vaihdettuakin.

Lasi tyhjeni. Pukumies henkäisi ja vilkaisi sivusilmällä rannekelloaan.

Oliko hän nyt jotenkin kahden vaiheilla? Ehkäpä niin.

Sitten kravattiherra teki päätöksensä ja nousi baarijakkaralta. Hän otti suunnan kohti ravintolan perimmäistä nurkkausta.

Siellä se odotti – eräs ihan tietty soikionmallinen pöytä. Kovin tuttu pelikenttä. Kruunukorkkien corneri.

Blomma jakoi kortit, ja kravattimies vilkaisi lappujaan tehden sen jotenkin yliolkaisesti. Olemus poissaolevana. Se ei jäänyt korttiseurueelta kokonaan huomiotta. Myöhemmin, kun tätä iltaa joukolla muisteltiin, monikin sanoi että ”*oli se siinä joteski silleen omissa maailmoissaan, ei sen juttu lentänyt normityyliin, olikohan jotain etiäisiä?*”

Elettiin nyt jo aamupuolta yötä. Kortti toi, kortti vei. Peli-
onni ei ollut liiemmin kravattimiestä suosinut. Tämän vuoksi miehen oli pitänyt kuitata pariinkin otteeseen pankilta eli Blommalta lisää kruunukorkeja.

Nyt hänellä oli kourassaan jonkinlainen pelikäsi. Isompi pari. Ei siis mikään sen ihmeellisempi. Oli kaksi jätkää, hertta ja pata. Kravattimies poimi korkkipinostaan kolme Krusovicea ja kaksi Karhua ja tipautti ne panoskasaan.

Pöydässä kuului muutama miettiväinen älähdys ja epäröivää mulkoilua. Pelimiesten kutkutusta. Rahalla – taikka siis kruunukorkeilla – saisi nyt uteliaisuutensa tyydytettyä. Mutta-mutta! Eipä uskaliaita alkanut mitenkään jonoksi saakka löytyä. Joltakin pääsi turhautunut voimasanakin. Kortteja alkoi tipahdella pöytälevylle.

Mutta yksi porukasta oli miettiväisempi. Tukkiparoni Miikkulainen – Tukki-Timo – oli näemmä halukas katsomaan. Miikkulainen hengähti, oikaisi selkensä ja sysäsi viisi kruunu-korkkia pelipöydän keskiöön.

Kortit lyötiin tiskiin. Ja peli oli selvä. Tukki-Timo hymähti. Mies kauhaisi korkkiläjän omalle puolelle pöytää. Kravattimies ähkäisi ja väänsi ihan hiukan suutaan sen päälle. Mies näytti empivän hetken. Kuittaanko nyt Blommalta vielä yhden sat-sin Krusoviceja?

Mies vilkaisi sivusilmällä rannekelloaan. Kiiltelevä aikarauta oli jykevämpää laatua. Kello oli Rolex, eikä se ollut mikään impulssiostos Rodoksen rantahietikoilta. Mies rypisti kulmiaan, ähkäisi ja alkoi ravistella päätään.

”Blomma hei! Eipä tule enää korkkikauppoja! Minä kiitän! Tämä oli tässä. Minä kuittaen nyt ulos!”

Blomma nyökkäsi, avasi sinikantisen kassavihkonsa ja otti kravattimieheltä puumerkit ostosarakkeeseen.

Kravattimies nousi pöydästä ja heilautti lyhyesti kättään. Hän käänsi näine hyvineen seurueelle selkensä, ja tätäkin aamuöistä hetkeä on useasti jälkikäteen miehissä muisteltu ja suurella huolella arvioitu:

”Jäi jotenkin mieleen että lähti sanaa sanomatta, hiukka vai-suna, ei mitään sellasta normia leukailua...”

Kravattimies saapasteli näine hyvineen suorinta tietä baaristikille, selkä suorana, taakseen vilkuilematta.

Gösta ilmestyi taustatiloista taas kiiruusti palvelemaan. Kravattimies rapsutteli leukaperiään. Oli kahden vaiheilla. Hetki huolellista mietintää. Sitten mies hengähti ja ravisti päätään.

Mies oli tehnyt päätöksensä.

”Eikun! Joo, Gösta! Pakko heivata, huomenna työpäivä. Jep! Että kiitti vaan illasta!”

Herrasmies käännähti kantapäällään ja marssi kohtisuoraan narikkaan.

Hän vaihtoi vielä pari sanaa portsarin kanssa.

”Pakko sanoo, ettei kortti ollut tällä kertaa kovin yhteistyöhaluinen, juu, ei osunut kohdalle tänä yönä..”

Ja sitten vielä se tämän miehen tavallinen lähtörutiini: normi parikymppinen siirtyi ovimiehen käteen.

Kravattimies ehti melkein ulko-oven kynnykselle, kun portsari hoksasi äkkiä jotakin. Hän kiikutti miehelle tämän sateenvarjon. Siinä seisoj useamman kerran toistettuna sana *Chianti*.

Ja tämän päälle ovimies tarjoutui tilaamaan lähtijälle taksin.

Kravattimies hymähti ja ravisti lyhyesti päätään ja vastasi:

”Kiitti mutta ei kiitti! Minä vielä jaloittelen firman kautta. Tähän sopii nyt pikkuinen happihyppely!”

Morjestus. Iso koura heilahti. Ja kravattimies poistui Itäharjun kosteankalpakkaan kevätyöhön.

Pieneksi hetkeksi herra vielä seisahtui keskelle pihamaata, vilkaisi yläilmoihin. Sen verran tihuutti, että hänen täytyi avata sateenvarjonsa. Öinen laitakaupunki oli täynnä monenlaista ääntä. Helsingintien suunnalla ulvoi hätäinen ambulanssi matkalla TYKSiin. Kalevantiellä humisi tasaisena jatkuva liikenne. Elämisen meteliä. Hiirenhiljaista oli ainoastaan Kalevantien takana – ikilevossaan makaavien koleravainajien syvissä multa-kuopissa.

Jälkeenpäin, myöhemmin keväällä, Bar Osuusteurastamon portsari tuli useamman kerran huokailleeksi:

”Joo, kyllä minä hänelle ihan varta vasten sitä pirssiäkin siinä tyrkytin... mutta kun siis ei kelvannut... eli herra sitten piti vaan oman päänsä... pakko hänen oli sinne yönselkään ehdoin tahdoin jalkamiehenä lähteä!”

ENSIMMÄINEN OSA

Kutsumaton vieras

YKSI

Kylpyhuoneeni ovi oli raollaan. Makasin sohvallani ja kuulostelin suihkun kohinaa ja veden lorinaa. Vaatteita lojui nojatuolilla. Olimme menneet asiaan pikaisesti, se oli meillä pelin henki, näin tämä aina hoidettiin, meidän kesken. Naisen vetäytyttyä pesuhommeleihinsa olin vääntänyt kyljelleni ja olin kauhonut torkkupeiton päälleni. Tässä sitä nyt oltiin. Tunnelmat olivat väkinäiset. Poissaolevat. Kovin tuttua tämäkin. Suihkun lirinä jatkui. Ääh! Kylläpä se hänellä nyt kestää. Taas kerran. Kaisa oli sellainen ihminen, joka kai ei ollut kuullutkaan mistään pikasuihkuista.

Vääntäydyin sohvalta jalkeille. Epätietoinen pyörähdys. Sitteen – jotakin tehdäkseni – tassuttelin keittiöön ja aloin lorottaa kraananhaaleaa vettä kahvimukiin. Tulin samalla vilkaisseeksi sivusilmällä ulos ikkunasta. Hitto! Iänikuinen armas harmaus! Tämä yksi ja sama irvistys. Marraskuu mulkoili lasin takana kuin kutsumaton vieras.

Otin hörpyn vettä. Pidempi huoahdus. Kuinka tässä näin kävikään? Taas? Viimeksi tällaista oli tapahtunut Kaisan kanssa kai loppukesästä. Sen jälkeen me emme olleet törmänneet. Emme missään. Ja hyvä niin. Tänään oli outo arpa eli sokea sattuma puuttunut peliin, kuten se pirulainen aina joskus tekee. Kaikki alkoi siitä että minä olin ollut tulossa lääkärikeskuksesta, eli jokasyksyiseltä influenssapiikiltäni. Ja kukapas muukaan kuin Kaisa oli astunut ulos saman kauppakäytävän hammaslääkäriltä. Hyvä ettemme kävelleet toisiamme ihan pahki. Molemmipuolinen äkkisäpsähdys. Ja pakkohan siinä nyt oli tietenkin

ollut jäädä vaihtamaan muutama sananen. Mittailua. Arviointia. Jonkun ympäripyöreän marraskuu-fraasin jälkeen Kaisa oli mennyt kohtisuoraan asiaan – kuten hänellä tapana oli.

”Onko vai eikö mister Jussilla kiireitä? Eli siis ihan per tässä ja nyt!”

”Öh, tuota noin! On tässä kyllä hiukan... juu... on jotain menoa, niinpä, yksi juttu on...”

”Onko tämä nyt ihan satavarmaa? Miehellä näinkin tiukka aikataulu? Etteikö ole edes puolta tuntia?”

Näillä puheilla me olimme sitten jo pian kivunneet Puolalanmäkeä ylös. Ripirinnan. Suoraan kämpilleni.

Suihku kuului hiljenevän, vihdoinkin, okei, että siis lopultakin siellä oli valmista! Livahdin takaisin sohvalle. Nykäisin peittoa päälleni. Kaisa (jolle olin antanut joskus taannoin – aamuhip-rakoissani – sellaisen erikoisemman kutsumanimen kuin Maailman Aino) ilmaantui tassuttelemaan olohuoneeni laminaateille. Kaisa tipautti pyyhkeen lattialla ja mulkaksi pikaisesti – alta kulmiensa – minun suuntaani. Kaisan naama pysyi peruslukemilla. Kaisa alkoi poimia vaatteitaan, sieltä ja tuolta. Ja tokaisi sitten suupielestään.

”Jussi!”

”Tässähän minä. Paikalla!”

”Niin! Piti vaan sanomani että ihan hyvinhän sä tässä ehdit! Niiltä sun kaikilta muilta kiireiltäsi.”

Vastasin vain kahdella sanalla. Ne olivat:

”Niin. Joo.”

Kaisa oli pikapukeutuja, ja hän oli äkkiä valmis.

Riisuutujana Kaisa tosin oli vieläkin hätäisempi.

Kaisa pöyhäisi vielä kerran kosteaa tukkaansa ja hengähti:

”Tässä tämä! Minä feidaan...”

Rykäisin matalasti.

”Joo...”

”Moro!”

Muutama sekunti. Ja ulko-oveni kolahti kiinni.

Hengähdin. Oikein-oikein syvään. Vääntäydyin sohvallani istuma-asentoon ja laitoin television päälle.

Utiset olivat menossa. YK oli antanut taas jonkin lausumansa. Joo! Niitä sieltä tuli. Ihan liukuhihnalta. Maailmanjärjestö vaati verenvuodatuksen välitöntä lopettamista. Jostakin – ties mistä – päähäni nousi sellainen ajatus että YK – ja Ypäjän Martat – ovat sillä tavalla samantyyppisiä organisaatioita, että mitä maailmanrauhaan tulee, niin kumpaisenkin lausunnoilla on ihan ja prikkulleen samanlainen painoarvo.

Ähkäisin. Vääntäydyin sohvalta ylös. Löntystelin suihkuun.

Joskus aamupuolella yötä, pikkutunneilla, huomasin makaavani sängylläni, silmät apposen avoimina. Unettomana. Mulkoilin pimeyteen. Toljotin mustaa sisäkattoa. En vaan saanut mielestäni yhden tietyn nuoren neitosen kuvaa.

Hän oli nimeltään Iisa Isabella Lucenius.

Eilen aamusella olin lukenut *Turun Sanomista* Iisa Isabellan muistokirjoituksen. Kaveriporukan rustaama jäähyväisteksti – rakkaalle ystävälle – oli ollut herkkä, koskettava. Pakahduttavakin.

Kaksitoista nimeä. Ja kaipaas.

Iisa. Päivänkakkaratyttö. Sinä veit mukanasasi palan meistä jokaisesta. Me emme unohda sinua koskaan.

Yritin ajatella jotakin muuta. Mutta Iisasta ei nyt vaan todellakaan ollut helppoa päästää irti. Varsinkin kun minulla olisi tässä – eli jo aivan heti huomenissa – sovittuna häneen liittyvä tapaaminen. Haastattelutuokio.

Syvempi hengähdys. Ja sitten minä käännähdin kurkistelemaan herätyskelloni itsevalaisevia viisareita.

Ääh, hitto vie! Siis että vasta kolme. Edessä olisi suht pitkä aamuyö – ellei sitä unta nyt alkaisi kuulua.

Siinä samassa luurini alkoi pirahdella. Iski ikävämpi sävähdys munaskuihin. Kukas perkele siellä! Kuka ääliö kehtaa lähteä soittellemaan tähän aikaan vuorokaudesta, aamukolmelta? Mikä on asia? Mikäs nyt on hätänä?

Normaalisti olisin vetänyt peittoa pääni yli. Mutta-mutta! Okei! Hällä väliä! Hereillähän tässä nyt ollaan.

Poimin kapulan yöpöydältäni. Otsanrypistys. Tuntematon numero. Sekin vielä. Kuka? Ja millä asialla? Meni taas jokunen sekunti. Ähkiessä ja ihmetellessä. Sitten totesin, että joo, yksi lysti. Tämä yö oli kuitenkin jo pareinä. Ehkä soitto onkin Veikkauksesta. Eurojackpotin arvonta oli illalla.

Jep! Irvistys! Se varmaan on! Onnittelusoitto! Painoin vihreää.

Ensin luurista kuului jotenkin tukkoinen yskähdys.

Ja sitten linjoilla alkoi säristä liiankin tutun oloinen ääni.

Jaahas! Niinpä tietty! Luusalmi. Novellikirjailija.

”Onkos se itse salaojaneuvos Vares? Sitä parasta ja laadukainta huomenta täältä mä sulle toivottelen!”

”Luu! Ääh! Mitä-mitä! Mikä on homman nimi!”

”Heheh. Ollaanpas sitä ärtsyä!”

”Anna selitys! Ja mieluummin nyt se ihan kaikkein lyhyin versio.”

”Okei. Neljä sanaa! Mulla... ei... ole... puhelinta! Oliko tämä nyt sulle riittävän lyhyt!”

”Ei luuria? Aijaa! Onpas kumma! Ja mikäs vekotin sulla siis on juuri nyt kätösessä?”

”Vares! Älä viitti saivarrella! Tää ei ole mun, tämä on yhen ihanaisen leidin luuri. Hän istuu ihan tossa...”

Luusalmi alkoi puhua höpöttää, että hän on jatkoilla tuhannen taksin takana, olisko seutu Moisiota, ja oli tullut hok-

sanneeksi, että ei perkele, luuria ei ole yhtään missään, ja että ainut tapa, jolla sitä voisi yrittää jäljittää on tämä, että eräs Jussi Vares soittaa hänen luuriinsa. Minä huoahdin, sanoin sitten että mikset, hyvä ihminen, soita luuriisi sillä luurilla, joka sulla on kourassa.

Luusalmi vastasi, että ei se onnistu, koska daamin luurissa ei ole hänen numeroaan.

”Kamoon, Jussi. Emme ole vielä niin pitkällä. Me kun ollaan vasta tälleen suhteemme alkumetreillä.”

”Alkumetrit!” älähdin. ”Jaahas! Oliskohan leidillä alkometriä? Suositan oikeisiin piiitkää puuuhallusta!”

”Vares! Ei kannata yrittää leukailla, jos siihen ei ole eväitä annettu. Minä toistan tämän nyt vielä kerran! Raililla ei ole mun numero. Enkä sitä nyt tähän hätään itsekään muista – koska itselle tulee harvemmin soiteltua. Se alkaa nollaviisnolla... ja sitten tulee ehkä ysiviisneljä. Loput on hämärempää. Salainen on numero, kuten meillä taiteilijoilla pitääkin. Teikä on palveluammatissa, sun numero löytyy helposti nollakakkoista. Eli soita nyt, pliis!”

Katkaisin puhelun. Vedin kunnolla henkeä. Soitin Luusalmen luuriin.

Kuuntelin neljä tai viisi tuuttausta.

Luusalmi vastasi. Novellikirjailija hymähteli, että kapula löytyi kakkapytyn takaa. Ja toivotteli hyvät yöt.

Painoin päätäni tyynyyn. Ja sitten nappasin luurin uudestaan kouraani. Ja sammutin sen. Kaiken varalta.

Aika pitkään tuli pyöriskelyä. Jotenkin uni siinä sitten kuitenkin tuli. Ja unen myötä myös unet. Yhdessä rainassa vaelsin umpisumussa Aurajoen partailla. Ja mietin että missä täällä se on? Missä on Päivänkakkara?

KAKSI

Suven lämmöstä oli aikaa, se oli enää kaukainen ja haalea muisto – jos enää edes sitäkään – mutta taloyhtiömme kesäpöytä ja kolme muovituolia olivat vielä omalla vakiopaikallaan betoniterassillemme.

Pöytää koristi iänikuinen Sauvon Säilykkeen kurkkupurkki. Kokoa iso. Muutama sinnikkäämpi tyyppi porraskäytävästämme kävi tässä edelleenkin ”haukkaamassa happea” – eli aina joskus tupakalla.

Hiippailin pöydän luo eväspussukka kourassani. Ripottelin tyrkyllä pähkinäsilppua ja juustonokareita ja vehnäsämpylän murenia. Aloin sitten vilkuilla odottavaisena ympärilleni. Oikealle ja vasemmalle. Ja yläviistoon.

Aika hiljaista täällä nyt oli. Jopa harvinaisenkin hiljaista. Missä kaikki?

Värjöttelin siinä ehkä noin minuutin verran. Sitten aloin olla valmis jatkamaan matkaani.

Samassa paikalle lehahti tuttu räpistelijäparivaljakko. He olivat Talibaani ja Taliaivo. Terhakan pörröiset talitintit saapuivat tarkkailuasemiinsa terassin aidalle. Talibaani oli aina kaksikosta ahnaampi. Talibaani lennähti pöydälle. Otus aloitti nokkimisensa. Taliaivo jahkaili edelleenkin aidalla, pyöritteli päätänsä, tyylilleen uskollisena.

Jatkoin kurkisteluaani. Yksi tämän marraskuutarjoiluni vakiovieras näet puuttui edelleen pöydästä.

Niin? Missä nyt siis lymyilee taloyhtiömme uskollinen piharava? Missä luuraa meidän Orkku? Onkohan puuhkahäntä-

veijarilla tänään joitain aivan muita menoja? Sitten luurini antoi pari merkkiääntä. Avasin viestin.

Moro, Jussi Vares! Täällä mä, eli Rosiksen Marco, mä siis jo istun Semaforissa. Ihan vaan tiedoksi.

Sujautin kapulan taskuuni. Jatkoin alapihalle vieviin betoniportaisiin. Tuollahan se oli! Tuttu kurkistelija! Orkku keikkui pihapuun oksalla. Orava tuijotti minua sysimustilla nappisilmillään. Orava päästi tutun säksätyksen.

Kehotin otusta menemään katettuun pöytään – ja pitämään hieman kiirettä. Ennen kuin armoton Talibaani tyhjentää koko buffetin. Vilkaisin parkkiruutua. Tulin siihen tulokseen että Outlander – Outi – saisi nyt kyllä jäädä ihan vaan näille sijoilleen. Bar Semafori olisi lyhyen kävelymatkan päässä, aivan turha siis alkaa kaaraa starttailla.

Saapastelin porttikongista Läntiselle Pitkällekadulle.

Ylitin Ratapihankadun ja jatkoin kävelysillalle. Joku tyyppi tuli loikkien vastaan. Lankkukansi kumahteli miehen raskaiden kantapäiden alla, ihan kuin parempikin rummunkalvo. Turun ratapiha levittäytyi oikealle ja vasemmalle. Ja sitten edessä oli Köydenpunojankatu. Hampurissa oli katu, joka oli tämän kadun suora käänнос. *Reeperbahn*. Ja siihen ne yhtäläisyydet sitten jäivätkin. Ylitin Köydenpunojankadun. Nousu rinnettä ylös – ja seuraavasta kulmasta käännyin Juhannuskadulle. Siinä se oli. *Bar Semafori*. Ohitin kaksi viluisen oloista terassipöytää – tupakkapaikan – ja saapastelin peremmälle. Sisätiloissa tunnelma oli kädenlämpöinen. Pöydissä oli istujaa joka lähtöön. Kilinää ja kolinaa riitti. Tasaista puheensorinaa.

Samassa minua läpsäistiin olkapäälle. Käänähdin. Siinä virnisteli Kaitsu eli baarin isäntä. Kaitsulla oli taas kerran

päällään tämä iänikuinen eli tuttuakin tutumpi paitansa jossa luki: *TÄÄLLÄ MÄÄRÄÄN MINÄ, KAI.*

”Mutta-mutta! Että Varesko se siinä! Kappas! Mikäs herraa heittäää!

”Mikäs minua!” hymähdin. ”Mikä milloinkin!”

”Niin pitääkin. Joskus saa hiukan heittäääkin. Mitäs laiteetaan? Vai ootko Mazda-miehenä liikenteessä?”

”Kuules! Se kosla on historiaa. Mazdasta on jo tehty anjo-vispurkkeja. Eli kyllä mulle yksi olut putoaa...”

Kaitsu alkoi viittoilla baaritiskin suuntiin. Heitin pikavilkaisun ravitsemusliikkeen juomavalikoimiin.

Okei. Tuolla iskee silmää Kukko Pils! Se kelpasi minulle ihan hyvinkin.

Sain kolpakon kouraan, otin ensimmäisen pienen hörp-päyksen ja aloin vasta sitten vilkuilla tarkemmin ympärilleni. Palauttelin mieleeni Bar Rosegardenin sivuilta poimimaani potrettia. Marco Mettälän naama ei siis ollut minulle sen paremmin tuttu. Piti tiedustella Kaitsulta, että onko kyseistä heraa näkynyt huvihuoneistossa.

Marcolla oli ikää noin kolmekymmentä – ja plussat päälle. Vaikea sanoa sen tarkemmin. Korkkiruuvikiharoiden spiraalit olivat kuin jollakin Shirley Templellä, mutta runsaan kuontalon väritys ei ollut vehnäpeltoa. Pikemminkin hiuspehkon värisävy oli täyttä mahonkia. Marco Mettälän silmät olivat tarkkaan samaa sävyä. Miehen katseesta tuli yhtäkkiä mieleen eräs tietty nappisilmäinen pihaorava. Marco oli tahtonut sikarille, ja nyt me siis istuskelimme terassipöydässä Bar Semaforin aika tuulisellakin etuseinustalla. Purevahko leyhähdys puski Juhannuskatua pitkin, se tuli sataman suunnilta. Sen verran vilpoinen oli ilmanala, että

olut pysyi tässä pöydässä ihan mainiosti viileänä.

Marco Mettälällä oli menossa kelpoisen kokoinen sikari. Jotakin muuta kuin hovinarri-Hofnar. Mettälä oli ilmiselvästi hiukan varpaillaan. Mies istui jakkaralla tietynlaisissa tarkkai-luasemissa. Silminnähdessä Marco ei ollut omimmalla muka-vuusalueellaan, mikä oli tietysti – jopa – aivan ymmärrettävää. Oli varmaan ollut hätkähdyttävää, kun yksityisetsivä oli alka-nut soitella – muutamaankin otteeseen – ja oli laittanut vielä erinäisiä tekstareita perään.

Puhuimme nyt lisan kohtalosta. Neitosen järkyttävästä pois-menosta. Marco Mettälän hengähti ja sipaisi kämmenellään ki-haroitaan. Mies mutisi sitten että ihan liikaa tätä tapahtuu ny-kysin – siis pitkin ja poikin Turku.

”Niinpä se näemmä tuntuu menevän...” myötäilin. ”Koko ajan tulee lehdissä tällaista suru-uutista vastaan. Kerro nyt nä-kemyksesi. Miksi näistä turhista kuolemista saa jatkuvasti lu-kea... aina vaan enemmän ja enemmän?”

Marco Mettälä huoautti. Mies sai hetken hakea sanoja. Sit-ten Mettälä alkoi pudotella hitaahkoja lauseita:

”On kaiken maailman muotijuttua... sellastakin on tietty taustalla... ennen riitti, että nuoriso hankki lekan vinkkua taik-ka pussillisen sidukkaa... nyt ei enää mikään normi nurtsin kä-ryttäminenkään tunnu kaikille riittävän... ihan kaikkee pitää aina kokeilla... on pakko hakee uusia juttuja... monenmoiset psykedeelitkin pentuja kiinnostaa.”

Marco Mettälä poimi terassipöydälle asettamani valokuva-kopion uudemman kerran hyppysiinsä.

Mettälä unohtui tuijottamaan otosta. Oikein hiukan pi-demmäksikin toviksi.

Otsa rypyssä. Syvämietteisenä.

Seurasin aika tarkasti hänen naamanilmeitään ja jatkoin pu-hettani:

”Iisa oli teillä... Rosegardenissa... siis ihan vakkarikävijöitä... voi sanoa että viikoittainen vieras. Eikös?”

”Juu! On kovin tuttu likka!” Mettälä hengähti. ”Rosiksen kantiksia. Kyllähän Iisaa siellä jatkuvasti näki.”

Mietin hetken kaikenlaista ja mutisin sitten puoliääneen:

”Elämän piti olla tytöllä edessä. Oli vasta kahdeksantoista, joululta hän olisi täyttänyt yhdeksäntoista...”

Marco Mettälä nyökkäsi. Mies tipautti foton kädestään.

Hengähdys. Ja sitten Mettälä oikaisi selkäänsä.

”Ihan pentuhan se vielä oli. Iisa. Likkaparka. Juu, että tällasta. Kauheen surullista että sille kävi näin!”

”Kahdeksantoista. Niin! Miten Bar Rosegarden suhtautuu tämmöiseen nuorempaan asiakaskuntaan?”

”Tota noin.” Marco Mettälä hieraisi hitaalla eleellä niskaansa. Ja mietti hetken sanavalintojaan. ”Toi ikä... kaheksantoista... se ei ole meillä minkäänlainen ongelma... me kun siis ollaan K-18 paikka, eli meillä siis ajokortti-ikä riittää ihan buenosti. Ja ikä totta kai aina ovelta ihan huolella tsekataan. Meidän sarnat on tarkkoja poikia...”

”Mites Iisa – millainen oli siis niinku asiakkaana? Olisiko sinulla hänestä mitään erityistä... siis huomiota taikka kommenttia?”

”Ei... ei sellaista... oli samaa seurakuntaa kuin useimmat meillä... ja tämä yö... josta sä nyt puhut... sehän oli siis jo syyskuussa... ei ole mulla Iisan sen illan kuvioista tietenkään enää mitään ihmeempiä muistikuvia.”

Aloin kaivella luuriani esille. Rouva Anitra Lucenius – Iisan äiti – oli meilannut minulle Iisan kännykästä löytyneen valokuvan. Kaivoin sen esille parilla pikasipaisulla.

Vilkaisin taas Marco Mettälää ja totesin että tässä on yksi selfie.

”Sinusta ja Iisasta.”

”Eeh? Tä? Että siis mikä?” Marco Mettälä rypisteli otsaansa. Mies alkoi oikoilla asentiaan. ”Siis että siis selfie?”

Ojensin luurini poikki pöydän. Mettälä vilkaisi näyttöä.

Mies pyyhkäisi taas kiharapehkoaan. Ja sitten Mettälä huoahti:

”Joo... tää on näitä... hyvänä iltana mä joudun vääntämään naamavärkkiä kymmenessä eri selfissä... ei vaan auta... kuuluu työn kuvaan... siis nää iänikuiset fotot... on niinku jonkinlainen puolipakollinen virkatehtävä... vaikka kyllä tämä aina joskus mua ihmetyttää... ja hämmentääkin... mä kun en oo mikään varsinainen rocktähti.”

”Äläs nyt! Sinähän olet suosituksen baarin tiskijukka! Eikös se semmonen ole jotenkin ihan cool pesti...”

Marco Mettälältä pääsi nyt jopa hiukan kiusaantunutkin ynähdyks.

”Kuules... mä kun en varsinaisesti oo mikään DJ Tiesto... enkä David Guetta... mä on baarimikko, mä oon kaljanmyyjä, jonka sivurommana on valita Rosiksen arvoisille asiakkaille jotakin pakollista korvantäytettä.”

Marco Mettälän sikarissa riitti edelleen poltettavaa. Jatkoimme jutustelua. Menin suoraan asiaan numero kaksi. Eli esitin kysymyksen Bar Rosegardenin asiakaskunnan kansalaiskunnosta – siis noin yleisemmin – ja ennen kaikkea kyseisessä huvihuoneistossa pyörivistä hämäämistä aineista – Rosiksen douppi-kuvioista.

Marco Mettälä huoahti hieman syvempään, yskähti ja totesi, että väkisinkin sitä kamaa liikkuu, kaikissa iltamissa, pitkien ja poikien kaupunkia. Että Ruusutarha ei tee siinä suhteessa mitään poikkeusta. Poket ovella tekee tietty aina parhaansa. Ja muukin henkilökunta on silmä tarkkana. Mutta minkäs sille voi, jos parikymppinen ”herra tai rouva asiakas” heittää esson poskeen naapuriporraskäytävässä – ja kävelee sitten silmä kirkkaana sisään.

Ja taas seurasi yksi hiukan pidempi huoahdus.

Marco Mettälä levitteli käsiään ja nosteli sitten sikarin huulilleen.

Semaforista tepsutteli ulos aika tiukkaan pyntätyn oloinen naisihminen. Kaiveli röökiaskia käsilaukustaan ja hoksasi siten meidät. Nainen seisautui metrin päähän – suu aukeni – ja hänellä näytti olevan aikomuksena istua muutta mutkitta pöytäämme. Marco Mettälä kohensi ryhtiään, ravisteli päätään ja ilmoitti leidille: ”Sori Leila... on tässä nyt hiukan bisneset kesken.” Nainen sujautti tupakat takaisin piiloon, nyrpisti hiukan nenää ja kajautti, että hänpä taitaa sitten olla ihan kohta lähdössä kotimatalle. Katse oli merkitsevä. Pikkutytytmätön.

Pirssi kaartoi kadunvarteen. Mersusta änkesi ulos pariskunta.

Saapujat hoksasivat sikarinpolttajan. Ilmeet kirkastuivat.

Mies oli vantteran kokoinen. Sänkitukkainen. Maastokengät sekä oliivinvärinen army-ylijäämätakki. Nainen oli isosti meikattu nutturapä. Mettälä suhtautui tulijoihin kuten tutuihin kuuluukin. Mettälä virnisteli:

”Unski ja Ulla! Ja että ihan liikekannalla! Eipä ole nähtykään kuin viimeksi, mites teidän elo huitelee!”

Pariskunta jatkoi sisälle. Kaivoin puhelimestani uudemman valokuvan. Esittelin sen Marco Mettälälle.

”Juu-juu!” Marco Mettälä totesi, heti ja saman tien. ”Tämä likka on se lisan frendi... jatkuvasti niitä kahta näki meillä yhdessä. Linnea – joka on meidän baarimikkoja – kutsuu tätä neitiä nimellä Fröken Natt. Siis koska tää neitonen sonnustautuu – aina ja tasan tarkkaan – yhteen ja samaan kuusiin. Eli on aika öinen ja tumma toi luukki!”

”Mitäs sinä hänestä osaat kertoa! Muistatko hänet – siis tuolta kohtalokkaalta illalta?”

”Ei hei! Ei kyllä oo yhtään minkäänlaista hajua... taikka muistumaa... hänestä... en ollenkaan osaa sanoa, että oliko hän sinä iltana... taikka yönä... lainkaan Iisan matkassa. Useimmiten ne kyllä liikkui tiiviisti kimpassa.”

”Niin! Hänen nimensä... niin... se on muuten Kerttuli...” huomautin tähän kohtaan.

”Juu!” Marco Mettälä hengähti hieman syvempään. ”Kertsi. Juu! Kyllä, Iisan bestis! Oon miettinyt, että mitenkä Kertsi on oikein päässyt tästä yli? On tämä ollut hänellekin – siis takuuvarmaan – aivan hirveä paikka!”